

GÜNEY ALEVİLERİ VE MESCİT GERÇEĞİ

Web sitesi: www.asdavakfi.org

Bu kültürel ve tanıtım çalışmasını hazırlayanlar

Ahmet TOPACIK
Vakfın idarî ve kültür işleri müdürü
Arapça mütercim, Araştırmacı yazar
Nebih Nadir SONAY (Bedir)
Vakıf yön. Kur. Üyesi ve
Havuzlubahçe mahl. Ehl-i Beyt mescidinde imam

26.05.2007 Seyhan-ADANA

Vakıf yönetim kurulu

Ali TOPACIK: Başkan
Can Coşkun TUNCEL.....: 1.Başk. Yard.
Nebih Nadir SONAY.....: 2. Başk. Yard.

Ulvi GÜVERCİN.....: Sekreter
Dr. İsmail İŞİGÜZEL.....: Yön. Kur. üyesi
Ercan İSKENDER..... : “ “ “
Halil AKKURT.....: “ “ “

Not: Bu kültürel tanıtım çalışması, vakfımızın kültür çalışmaları çerçevesinde yayınlanmış olup ücretsizdir.

Tel:.....: 0322 352 95 79
Adres.....Saydam cad. Sucuzade mahl. 21. Sk. No: 8 Zemin kat
Seyhan-ADANA / TÜRKİYE

KENDİMİZİ TANITILIM

Bizler öncelikle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyız ve bu ulusun bir parçasıyız. Laik Cumhuriyete, Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, bayrağımıza ve yasalara saygılı, ülke bütünlüğünü savunan “**Alevî İslam Câferî**” bir cemaatiz.

Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.v.)’e, Kur’an-a inanmış, İslam dininin bütün farzlarını kabul etmiş ve Allah’ın nass’ı (*İlahi emir*) ile Peygamber efendimizin, “**Kardeşim, Vasiyim, Halifem**” diyerek İslam ümmetine sunduğu ve ona tâbi olmamızı emrettiği, Emir-el Müminin Hz. Ali (a.s.)’nin velayetini kabul etmiş; yeri geldiğinde bu uğurda malını, canını feda etmiş; ama dininden ve inancından asla ödün vermemiş, has Müslüman ve mümin ecdadın torunlarıyız. Etnik ayrışmalara ve mezhep çatışmalarına kesinlikle karşıyız. Yüce Atatürk ve dava arkadaşlarının bu ülkeye sunduğu laiklik, (*inanç ve ibadet özgürlüğü*) faziletinden herkesin yararlanması gerektiğine inanıyoruz.

Atalarımız, Peygamber Efendimiz (s.a.v.)’in “**Veenzir aşiretekâl’akrabin**” ayetinin indirilmesinden sonra, akrabalarını toplayarak Hz. Ali’ye etmiş olduğu ilk bey’atından bu güne kadar sevgi ve inançla Ona bağlıdırlar.

Ve yine Resulullah’ın Gadir Hum mevkiinde irad ettiği veda hutbesinde İmam-ı Ali’ye vermiş olduğu velayeti ve tüm Müslümanlara tavsiye ettiği Kur’an-ı Kerim ve Ehl-i Beyt’e tutunmayı ve bağlılığı, İslam dininin ilmi ve ahlâki değerlerine riayeti 1400 yıldan beri kuşaktan kuşağa taşıyarak eksiksiz bir şekilde bize devrettiler. Bizler de doğru olduğuna inandığımız bu inancı taşıyor ve aynı bağlılığı sürdürüyoruz.

Aleviler olarak bizde de **Namaz, Oruç, Hac, Zekât ve Cihat** farz bilinir. Bununla beraber, yalan, haram, haksızlık, zulüm, ayrımcılık ve kötü bilinen tüm fiillerin dini inancımız ve ahlak anlayışımızda yeri yoktur.

Bazı art niyetli kişilerin bize yakıştırmak istedikleri gibi biz, hiçbir İslami ve dini bilgiye sahip olmadan, İslami vecibelerin tümünü yerine getirmeden, sadece biz Alevi’yiz demekle yetinmiyoruz.

Atalarımız, yaşadıkları tüm zorluklara, yoksulluk ve meşakatlere rağmen, içinde buldukları zaman ve mekanın elverdiği koşullar çerçevesinde tüm İslami vecibeleri yerine getirmeye çalışmış ve bu yoldan hiç sapmadan, iman gücü ve sabır ile Kur’an ve Ehl-i Beyt’e bağlılıklarını sürdürmüşlerdir.

-Allah (c.c.) Kur’an-ı Kerimde şöyle buyurmaktadır:

(*Ya Muhammed!*) Sen öğüt vermeye devam et.... (Allah’tan) saygı ile korkup eğilenlere faydası vardır. (*Âla sur. Ayet-7,8*)

-Peygamber size ne verirse, (*ne buyurursa*) onu alın. Sizi nelerden men ederse ondan sakının. . (*Elhaşr sur. Ayet-7*)

“İnsanlardan öyleleri vardır ki, Allah’a ve emirlerine karşı ilimsiz kılavuzsuz ve aydınlatıcı bir kitaba dayanmaksızın mücadele ederler.” (*Lukman suresi: ayet-20*)

Yukarıdaki ayetlerin mealinden anlaşıldığı gibi, Rabbimiz, (c.c.) Peygamber efendimiz (s.a.v.)’in biz insanlar için öğretici ve uyarıcı olarak gönderildiğini, Onun bize gösterdiği yoldan yürümemizi ve yalnız O’na itaat edip, cidal etmeden sünnetine uymamızı emretmiştir.

Bilmeyenlere öğretmek ve onlara doğruları öğütlemek, tabii ki bilenlerin görevidir. Hepimiz Adem ile Havva’dan geldik, daha sonra kavimlere ve kabilelere bölünüp böylece farklı kollara ayrılmış olduk.

Rabbimiz (c.c.) Kur'an-ı Kerim Hucurat suresi 13. ayetinde şöyle buyuruyor: **“Ey insanlar! Biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık ve birbirinizle tanışmanız diye sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki sizin Allah yanında en şerefli ve itibarlıınız, (Ondan en çok saygı ile) korkup (fenalıklardan) sakınandır. Muhakkak Allah, bilendir, habercidir.”**

Ama ne yazık ki, çoğu zaman insanlar tanışıp kaynaşma yerine kavga etmeyi yeğlemişlerdir. Yine, Kur'an-ı Kerimde kişiye, ana-babasına, soyuna sopuna göre değil, iman ve ameline göre değer verildiği açıklanmaktadır. (*Mü'minün suresi, ayet-101*)

Biz de diyoruz ki, aslımızı inkâr etmeden, gerçeklerin yadsınamaz ve değiştirilemez olduğunun bilinci ile, köklerimizi (*nesebimizi*) dinî uygulama, sosyal ve kültürel yönden eksik ve aksaklıklarımızı bilmemiz gerekir. Nereden gelip nereye gitmekte olduğumuzu bilmek durumundayız.

Nereden geldiklerini, atalarının inancını, sosyal ve kültürel değerlerini, doğru ve yanlışlarını, eksik ve aksaklıkları var ise, nedenlerini araştırıp öğrenmeyen insanlar manevi ve kültürel değerlerini kaybederler.

Asırlardan beri birbirinden kopuk ve dağınık yaşamak zorunda bırakılan atalarımız, yaşadıkları baskı ve zulümlerden dolayı, yeterli bir şekilde tarihlerini yazacak fırsat ve ortamı bulamamışlardır. Bu husustaki bazı yanlışları, inanç ve kültürel anlamda eksik ve aksaklıkları gidermek ve gelecek kuşaklara ışık tutmak amacıyla bu çalışmayı yaptık.

Geçmişini iyi bildiğimiz bu cemaati, birkaç satırla anlatmak elbette ki mümkün değildir. Bazı yanlışları olmakla birlikte tarihimizi, ilk defa kendi cemaatimizden olan **“Muhammed Emin Galip Et-Tavil” 1919 da “Tarih-il Aleviyyin” (Alevilerin Tarihi)** adlı eseri yazarak geçmişimizi anlatmaya çalışmıştır. Onu burada saygı ve rahmetle anıyoruz.

Rabbimiz, (c.c.) mü'minlerin imâna dayanan ahlaklı vasıflarını ve yeri geldiğinde haksızlığa karşı nasıl tavır aldıklarını ve almaları gerektiğini, Fetih suresi 29. ayetinde şöyle tarif etmektedir: **“Muhammed, Allah'ın peygamberidir. Onunla beraber bulunanlar, kâfirlere karşı çok çetin ve serttirler; kendi aralarında birbirlerine karşı merhametlidirler. Onları, rükû edenler, secde edenler olarak görürsün; Allah'ın geniş lütfunu, bol ihsanını arzu ederler. Simalarında secde alametleri mevcuttur.”** Bu vasıflar, kıyamete kadar inanan her takva sahibi mü'minin edinebileceği en mükemmel vasıflardır.

Çağımızda gelişen bilimsel çalışmalar, yeni keşifler ve buluşları da beraberinde getirmektedir. Teknolojinin baş döndürücü bir hızla gelişmesi insanları manevi değerlerinden ve din inancından soğumalarına; hatta uzaklaşmalarına sebep olmaktadır. Bu da İlâhi emirlere aykırıdır. Elbette ki, bilim ve din iç içedir, birbirini tamamlar. Bilimin geliştirdiği nimetlerden azami derecede yararlanmamız gerekir.

BİZLER NASIL TANITILDIK VE BUGÜNKÜ DURUMUMUZA NASIL GELDİK?

Bizimle ilgili verilen bilgiler, genelde tutucu din adamları ile taraflı yazarlar tarafından çarpıtılarak verilmiştir. Ne yazık ki, bu veriler cemaatimizin içinden sağlıklı bilgi alınmadan yazılmıştır. Cemaatin içe kapanıklığı çoğunlukla yanlış yorumlanmış ve en önemlisi bazıları tarafından bazen kasten yanlış yansıtılmıştır.

Şimdi kendimize soralım: Ecdadımızın bırakmış oldukları Ehl-i Beyt'in İslami inancı ve öğretisine bağlılığı ve kültür mirasını acaba yeterince koruyabiliyor muyuz? Bu sevgi ve bilgiyi gençlerimize yeterli bir şekilde öğretebiliyor muyuz? Yoksa bu asil mirası törpüleyerek, aşındırarak içinde bulunduğumuz zaman ve şartların gerisinde kalarak onu zayıflatıyor, kurtuluş gemisinden ayrıyor muyuz? Aslında atalarımızın bizlere bıraktıkları bu inanç ve kültür mirası,

açık, net ve gün ışığı kadar berraktır. Bize düşen görev bu mirası günümüzün koşul ve şartlarına göre çocuklarımızın anlayacağı usulde açmak ve onlara öğretmektir.

Bunları ne kadar yapabiliyoruz?

Bunu anlamak için, geçmişten günümüze kadar olan gelişmelere ve şimdi hangi noktada olduğumuzu görmeye, İslâmiyet'in ilk yıllarında ve daha sonraki dönemlerde neler cereyan ettiğine kısaca bir bakalım.

1) Emevi hanedanının Hilafet ve saltanat uğruna Hz. Ali (a.s.) Hz. Fatıma ve evlatlarına karşı başlattıkları haksız ve acımasız mücadelede, Cami ve mescitlerin minberlerinde Hz. Ali'ye alenen sövülüyordu. Bunu yapmayanlar hakarete uğruyor ve dövülüyordu; hatta bazıları öldürülüyordu. Emeviler'den sonra yönetime gelen Abbasiler, bu haksızlıkları düzeltmek için geldiklerini söylemelerine rağmen, ne yazık ki aynı baskı ve haksızlıkları onlar da devam ettirmiş ve asırlarca sürdürmüşlerdir.

2) Görüldüğü gibi Emevi ve Abbasilerin Ehl-i Beyt imamları ve sevenlerine karşı uyguladıkları baskı ve zulümden dolayı can güvenlikleri kalmayan Aleviler mescit ve camilerden uzaklaşmak zorunda bırakılmışlardır. Bu zor şartlardan dolayı, Hicaz, Yemen, ve Irak'ta yaşayan Aleviler Halep ve Mısır'a doğru göç etmek zorunda kaldılar.

3) İkinci Halife Ömer döneminde, Selman el-Farisi'nin el-Meda-in'de valilik yaptığı dönemlerde Alevilik gelişerek yayıldı. Daha sonra hicri 320 Miladi 900 lü yıllarda Aleviler Halep yöresinde Beni Hamdan devletini kurdular. Mısırdaki Fâtîmî devleti kurulmuştu. **“Hamdaniler”** Seyfuddevle'nin ölümünden sonra aile içerisindeki çekişmeler yüzünden birbirleriyle savaşarak kendi sonlarını hazırlamış oldular.

4) Mısırdaki Fatîmî'ler ise, Selahattin Eyyubi'nin güçlü ordusu karşısında dayanamayarak 1150 miladi yıllarındaki savaşı kaybederek dağıldılar.

5) Ezandaki **“Hayya alâ Hayri-l amel”** cümlesi, ilk defa halife Ömer zamanında ezandan çıkarılmışken, yukarıda adı geçen iki Alevi devleti döneminde tekrar bu cümle ezana dahil edildi. Ancak S. Eyyubi iktidarı döneminde ikinci kez tekrar bu cümle ezandan çıkarıldı ve namaz erkânı yine değiştirildi. Ancak, İslam inancı, Ehl-i Beyt sevgisi ve öğretisi ile yoğrulmuş olan Aleviler, dağılmalarına rağmen, gittikleri her yerde inanç ve kültürlerinden hiçbir zaman kopmadılar ve inançlarını kendi içlerinde yaşatmaya devam ettiler.

Hoşgörü ve insana saygı ile dolu olan yürekleriyle de yaşadıkları her yörede farklı inanç ve kültürde olan insanlara saygılı olmuşlar ve onlarla uyum içinde yaşamışlardır.

6) Bu derin geçmiş tarihimizde, birinci ve ikinci Haçlı seferleri dahil, 6 defa büyük göç, sayısız acılar ve felaketler yaşandı. Atalarımız, en son katliamı ve dağılmayı Yavuz Sultan Selim'in 1517 de Mısır seferi esnasında meydana gelen katliamda yaşadılar. Tarihlerin yazdığına göre bu saldırılarda Anadolu'dan Mısır'a kadar olan coğrafyada beş yüz binin üzerinde Alevi kardeşimiz katledilip şehit edilmiştir. Meydana gelen bu saldırılardan canlarını kurtarabilenlerin bir kısmı dünyanın değişik ülkelerine göç ettiler, bir kısmı ise, **“Nusayra dağları”**, **“Lazkiye”** ve **“Hatay”** dağlarının doruklarına sığındılar. Bu dağların doruklarına çekilen Alevi kardeşlerimiz, bir anlamda göçebelik, tehcir, tecrit ve yoksulluğa mahkûm oldular.

Bırakın mescide, camiye gitmeyi; sürekli yapılan baskı ve tahkirlerden dolayı, asırlarca kimliklerini gizlemek zorunda kaldılar ve kaç-göç dalgalarıyla açlığa ve yoksulluğa maruz kalan bu insanlar sadece ev ibadetleriyle yetinmek zorunda kaldılar.

7) Yoksul kalan halk dağların verimsiz topraklarını işleyip, tarla haline getirerek geçimini sağlamaya çalışmıştır. Tarla işiyle uğraşanlara Arapça'da **“Fellah” Fellahin** denir, dolayısıyla bu cemaat **“Fellahlar”** olarak ta tanımlanır oldu. Yaşam savaşı veren atalarımız, ziraat işlerinde

kendilerini geliştirdiler. Zamanla Çukurovaya inerek ovada sebze, meyve ziraatı ile uğraşır oldular. Ancak daha sonraki süreçte, Fellah deyimi horlama, aşağılama anlamında kullanılmıştır. Günümüzde dahi bizleri yeterince tanımayan bazı yörelerdeki insanlar bu ismi yine aşağılayıcı anlamda kullanmaktadırlar.

8) “**Garipler (yabancılar) cemaati**” tanımlaması ise, Osmanlı döneminde nüfus sicil kayıtlarında böyle yer almıştı. Hatta, nüfus dairelerindeki bazı defterlerin numaraları bile yabancı kelimesi ile tanımlanırdı.

9) “**Uşak**” yakıştırmaları ise, Osmanlılar döneminde ve şu anda da hâlâ Anadolu’da, Karadeniz bölgesinde kullanıldığı üzere “**Oğul**” anlamında olduğundan, “**Türk uşağı**” - “**Laz uşağı**”-“**Kürt uşağı**” (yani oğul) denildiği gibi, bizim insanlarımıza da Arap uşağı deniliyordu. Daha sonraları ne yazık ki asıl anlamından saptırılmış ve tahkir anlamında kullanılmıştır.

Ayrıca, Osmanlı döneminde bu Aleviler’in, mal, mülk edinmeleri, Kur’an alıp okumaları bağnaz kesimler tarafından adetâ yasaklanmıştı. Alevi kardeşlerimiz o yıllarda Kur’anı temin edebilmek için Hıristiyan din adamlarını devreye sokmak durumunda kalmışlardır.

10) Yüzyıllar öncesinden, eski adıyla “Kilikya” yeni adıyla “Çukurova” yöresini kendilerine yurt edinen atalarımız, 1917’de sömürgeci emperyalist hareketin bir parçası olan Fransızların işgali ve onlara yardımcı olan, bu bölgede yaşayan Ermenilerin, bölgede yaşayan Müslüman halka Alevi, Sünni ayırımı yapmadan uyguladıkları şiddet ve katliama karşı çıkmış ve direnişe geçmişlerdir. Bu toplum, Akkapı’da “Şeyh Cemil”, Karşıyaka’da “Süleyman Vahit” efendinin önderliğinde, ulu önder Atatürk’ün safında yer almış, düşmana karşı ülkenin savunmasında Kuvayı milliyeye harekâtı ile birlikte mücadeleye katılmışlar ve birçok şehit vermişlerdir. Cumhuriyete giden yolda malları ve canları ile mücadele etmişlerdir.

Cumhuriyet kurulduktan, vatandaşlık, laiklik, din ve vicdan hürriyeti tesis edildikten sonra ancak kendilerine gelebilmiş ve saygın vatandaş konumuna gelebilmişlerdir. Bu gelişmelere rağmen horlanma korkusu nedeniyle, Alevilerin kendilerini ifade etmedeki çekingenlikleri 1950-60 yıllarına kadar sürmüştür.

Bu konuyu işlerken, tarihi olayları yargılama gibi bir amacımızın olmadığını belirtmek isteriz. Atalarının birbirine yaptıkları yanlışların hesabını torunlar birbirinden sormaya ve acısını almaya kalkarsa, sonu gelmeyen intikam kargaşası doğar; bunun da hiç kimseye faydası olmaz. Bu hem İslam dinine, hem de insanlık anlayışına aykırıdır. Ulu önder Atatürk’ün “Yurtta barış, dünyada barış” ilkesi ile dostluk, kardeşlik ve ulus birliği anlayışı ile tüm yurttaşlarımızla birlikte tek bayrak altında barış içinde yaşamamızı sürdürmek istiyoruz, ve de tüm dünyada barışın hakim olmasını diliyoruz.

Bilinmelidir ki, dünyada üstün ırk, üstün millet, üstün kişi yoktur. Zira Kur’an-ı Kerim Âli İmran suresi 33. ayetinde belirtilen, Rabbimizin bize işaret ettiği gibi, sadece Hz. Adem (a.s.) den Hz. Muhammed (s.a.v.) ve Ehl-i Beyt imamlarına kadar uzanan, Rabbimizin seçkin kıldığı Peygamberlerin soy ağacı vardır. İnsanlar arasında üstün inanç, üstün iman ve üstün ahlak vardır. Amacımız geçmişimizde yaşananları bilmek, zaman ve şartların manevi değerlerimizden bize neyi kaybettiğini öğrenip, bunu telafi etmenin yolunu bulmaktır.

Yukarıda bahsettiğimiz bazı sebeplerden anlaşıldığı üzere, Ezanda ve dini uygulamalarda yapılan değişikliklerden dolayı Aleviler, mescitlerden uzaklaşmışlardır. Ancak kendi kurdukları Beni Hamdan ve Fatımî devletlerinin döneminde Caferî mezhebine göre kendi inançları doğrultusunda, ezanı ve namazlarını eda etmişlerdir. Daha sonra maruz kaldıkları katliam ve dağlımalardan dolayı tekrar içe döndüler ve düne kadar ev ibadeti ile yetindiler. Rabbimize

şükürler olsun ki, bugünün şartlarında ülkemizde laiklik, demokrasi, din ve vicdan özgürlüğü mevcuttur. Böylece kendi mescitlerimizi açma imkânına kavuşmuş bulunuyoruz.

GELECEĞİN ÖNEMİ VE YAPILMASI GEREKEN HUSUSLAR

Açıklamış olduğumuz belli sebeplerden dolayı her ne kadar mescit ibadetinden uzaklaşmış olsak ta, siz değerli din kardeşlerimize çağrı yapıyor ve diyoruz ki, gelin inancımızın gerektirdiği ve ecdadımızın emrettiği gibi, aslî kültürümüzü bozmadan, eskilerde olduğu üzere mescit ibadetini ihmal etmeyelim ve Caferi mezhebimize göre namazımızı mescitlerde eda edelim. Geçmişte cereyan eden olumsuzluklara takılıp kalmanın bize hiçbir faydası yoktur.

Bugünün şartları ve gelecek açısından gençlerin dini ve kültürel erozyondan korunmaları hususunda sadece ev ibadetinin yeterli olamayacağına inanıyoruz. Toplumumuzun ihtiyacı olan din bilgisini edinmek için belli merkezlere ihtiyaç vardır. Bunlar da başlangıç olarak mescitler olabilir diye düşünüyoruz.

Bahsettiğimiz sebeplerden dolayı, atalarımızın bazı dönemlerde mescitlere gidemeyişlerini kendimize dayanak gösterip mescit ibadetine ilgisiz kalırsak, hem onlara hem de kendimize haksızlık etmiş oluruz; ve de, en önemlisi ilahi nass'ı inkar etmiş, hiçe saymış oluruz. Sonra Rabbimiz bunun hesabını bizlerden sorar.

Onun için bütün din kardeşlerimize sesleniyor ve tekrar çağrı yapıyoruz! **“Atalarımızdan tevarüs (miras edinmek) edindiğimiz dinî inancımızı öğretti ve kültürümüzü”** koruyarak mescit ibadetini ihmal etmeyelim diyoruz. Kaldı ki mescit ibadeti vaciptir. Mescitte kılınan namaz, ruha gıda ve iç huzur verdiği gibi, rükû ve sücutta uygulanan hareketlerden dolayı da sağlığa faydalıdır. Bunun için diyoruz ki, mescitlerimizi elbirliğiyle geliştirelim, din kardeşlerimiz buralarda hem ibadetlerini yapsın, hem de okunacak hutbelerden feyz (*bilgi edinmek*) alsınlar.

Bizim, Caferi mezhebimize uygun dini eğitim kurumlarımız yoktur. İşte bu mescitler, aynı zamanda dinî irşat ve bilgi merkezlerimiz olacaklardır. Bu anlamda Adana'da şimdilik sadece Havuzlubahçe mahallesinde bir tane Ehl-i Beyt mescidimiz vardır. Herkesi buraya namaz kılmaya, Cuma hutbelerinden feyz almaya davet ediyor ve bu mescitlerin geliştirilip çoğaltılması için bütün cemaatimizi gayretle destek olmaya çağırıyoruz.

“Namaz” dinin direğidir ve kötü fiillerden alıkoyan mânevî zabitanın (*insanın kendisini kontrol ve disiplin etmesi*) ana kaynağıdır. Direk sağlam olmazsa bina yıkılır. Eğer mescit ibadetini ihmal edersek, çocuklarımız ve gençlerimiz dünyada gelişen kültür karmaşası nedeniyle inanç ve din erozyonuna uğrayacak ve manevi değerleri yok olacaktır. Bunun vebali de bizim üzerimize olacaktır.

“Mescitler” din inancının ve mâneviyatın gelişmesine, güzel ahlâkın öğrenilmesine, sosyal dayanışmaya vesile olan Allah'ın yeryüzündeki evleridir. Her türlü güzel ahlâk nemasını namazdan alır ve gelişir. Vakit namazlarını kılmaya alışan kişi, oruç ibadeti ve diğer fârizaları da yerine getirmeye daha eğilimli olur.

Bilindiği gibi dünyada gelişen globalleşme, teknoloji ve iletişim ağının baş döndürücü bir hızla gelişmesi, dünyanın her yerinde bulunan insanların birbiriyle bağlantısını kolaylaştırmıştır. Bu teknoloji harikası olan iletişim ağı (Internet) günlük hayatta faydalı olmakta ve değişik kültürdeki insanları da birbirine yakınlaştırmaktadır. Ancak bu yakınlaşmalar her zaman faydalı değil bazen de zararlı olmakta; hatta kültür yozlaşmasına ve üzücü olaylara da sebep olabilmektedir.

Unutmayalım ki, çoğu buluşların faydalı oldukları kadar zararlı tarafları da vardır. Örneğin, Fizik bilim adamı **“Albert Einstein”** **“izafiyet teorisi”** ile ilgili bilimsel araştırmalarında keşfettiği

Atom çekirdeğindeki yüksek enerjinin insanlığa büyük bir yarar sağlayacağından dolayı çok sevinmişti; ancak daha sonra bu buluşun insanlığa acı, ızdırap verecek ve de yok edici bir silaha dönüştürülmesi için başkaları tarafından yapılan çalışmalara çok üzülmüştü. Kendi döneminde bu çalışmaya karşı çıkmıştı; ama bunu engellemeye gücü yetmedi.

(Ana Britannica ansiklopedisi)

İşte günümüzde geliştirilen ve insanlığa büyük kolaylıklar sağlayan teknoloji harikası olan iletişim ağını da, bilim adamları insanlığa hizmet olsun diye geliştirirken, ilk etapta bazı kimselerin bunu kötü amaçla kullanabileceklerini herhalde düşünmemişlerdi. Ne yazık ki, art niyetli bir takım insanlar bu güzel buluşu da çirkin emellerine alet edip tuzaklarla doldurdular ve doldurmaya devam ediyorlar. Genç beyinlerin de yanlış yola yönlenmesine sebep olmaktadır. Diğer bazı yazılı ve görsel yayın organları tarafından da ahlâkî değerleri yozlaştıran, İslam'ın ahlak ve örfüne uymayan, müstehcen ve şiddet içerikli yayınlar yapılmaktadır; gençler de bunlardan olumsuz bir şekilde etkilenmektedirler.

Dünyanın her yerinde olduğu gibi bizim de ülkemizde ve bölgemizdeki gençlerimiz ve çocuklarımız da bu akımların etkisine girmekte ve kültür yozlaşmasına maruz kalmaktadırlar. Gençleri bu zararlı akımlardan korumak için sadece zorlayıcı tedbirler almak bize göre yeterli değildir. Toplum ve gençleri koruma adına herkese görev düşmektedir. Ana-babalara, devletin ilgili kurumlarına, sivil örgüt kurumlarına ve din adamlarına da görev düşmektedir. Bireylerin küçük yaştan itibaren güzel ahlâk ve doğru bilgilerle donatılmaları önemli bir husustur. Bu husustaki eğitimde, okullarla birlikte mescitlerin de faydası vardır.

KUR'AN-I KERİM'DEN YOL GÖSTERİCİ VE UYARICI

AYETLER

Alak suresi 4. ayetinde **“Kalemle öğreten Rabbinin adıyla oku.”** Denmektedir. Yani; okuyup yazarak, Kur'anda size verdiğimiz ilmin anahtarları ve akıl ile istifadeniz için var kıldığımız bütün varlıkları araştırın, keşfedin ve onlardan yararlanın anlamındadır.

Bu hususa El-Beled suresi 8, 9. ayetlerinde şöyle dikkat çekilmektedir: **“Elem nec'al lehu ayneyn, valisenen vaşefeteyn, vahedeynêhun-Necdeyn.”** Anlamı: **“Biz insana iki göz bir dil ve iki dudak verdik”** Yani; insana evrende bulunan varlıkları ve güzellikleri, onlarda bulunan İlâhî kudret ve azameti görsün diye iki göz verdik; duygu ve düşüncelerini de ifade edebilsin ve hayatın tadını alsın diye bir dil ve iki dudak verdik. Biri doğru, birisi de eğri olmak üzere iki tane de yol gösterdik. Deniyor. Yani; bundan şunu anlıyoruz; istifadeniz için var kılınan bütün imkânlardan elde edeceğiniz değerleri *(bunların hepsi İlâhî bir lütuf ve nîmettir,)* iyi amaçla kullanırsanız dünya ve ahiret hayatınız için faydalı olur, kötü amaçla kullanırsanız, dünya ve ahiret hayatınız için size zararlı olur.

Rabbimizin kudret ve azametinin delil ve kanıtları bir çok ayette açıklanmıştır. Elhaşr suresi 2. ayetinde de: **“Fa”atabiru ya ûlil-absar” deniyor.** Anlamı: **“Ey basiret (Kalp gözü ve akıl) sahipleri! Kur'an-da size örnek gösterilen, geçmişte yaşamış olan ve yanlışlara sapan bazı toplumlar ve ümmetlerin başlarına gelen ilâhî gazaptan ve gördüğünüz her şeyden ibret alın anlamındadır.**

Ve yine Elğâşiye suresi 26. ayetinde: **“İnna ileyna iyêbehum, summa aleynâ hisebehum”** ayeti ile de: **“Onlar, mutlaka döne dolaşa bize döneceklerdir. Sonra da mutlaka bize hesap vereceklerdir.”** Diyerek yine uyarılmaktayız. Başka bir ayette de, bu dünya hayatında yapılan her türlü doğru veya yanlış amelin (fiilin) mutlaka karşılığı olarak, doğrunun mükâfatı, yanlışın da cezası verilecektir. denmektedir.

Unutulmamalıdır ki, insanı kötü fiillerden alıkoyan en büyük âmil kendi içindeki mâneviyat; yani vicdanî ve ahlakî duygu ve düşüncelerdir. Din kültüründen, mâneviyattan ve ibadetten uzaklaşmanın akıbeti hüsrandır.

İnsanın mânevi duyguları zayıfladığı zaman, kişi maddeci ve muhteris olur. Muhteris kişi de, bencil ve egoist olur. Bu tür zaafı insanın hem dünyasını hem de ahiretini karartır. Aynı zamanda İlahi emirlere aykırıdır.

CUMA NAMAZI VE ÖNEMİ

Cuma namazının mescitte ve cemaatle kılınmasının fazileti, Kur'an-ı Kerim'de Cuma suresinin ilgili âyetlerinde, detaylı bir şekilde açıklanmaktadır.

(Mücahit bin Süfyan tefsirlerinde, İbn Abbas'a dayanan şu olayı nakleder: "Dahiyye El-Kelebi, Bir Cuma günü, Şam'dan bir ticaret kafilesiyle dönmüştü, geldiğini duyurmak için "Tef" çaldırmıştı. O esnada peygamber (s.a.v.) minberin üzerinde hutbe okuyordu. Tef sesini duyan mescitteki Müslümanların çoğu peygamber efendimizi ayakta hutbe okur vaziyette bırakıp Tef sesinin geldiği tarafa koşuştular. Mescitte sadece Hz. Ali, Hz. Hasan-Hüseyin, Hz. Fâtıma, Selman El-Farisi, Ebu Zer El-Ğıffari ve Mikdat İbin Esved El-Kindi hazretleri kaldılar. Bu olayı müteakip Peygamber efendimiz üzüldü. Bunun üzerine Cuma suresindeki şu âyet nazil olur: "Bir ticaret veya eğlenti gördüklerinde dağılarak o tarafa koşuştular ve seni (hutbe okurken) ayakta bıraktılar..." Onlara de ki, Allah katında bulunan, eğlenceden de, ticarettten de hayırlıdır. Ve Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır. (Cuma suresi Ayet-11)

Bu üzücü olay üzerine peygamber (s.a.v.) şöyle buyurur: "Mescitte benimle beraber kalanlar olmasaydı Medine ateşlerle kavrulacaktı." (Kaynak: el'Ezher üniversitesi Kur'an tefsiri)

Yine namaz vakitleri ve ticaretle ilgili bir ayet: **"Öyle erler var ki, ne ticaret ne de alışveriş onları Allah'ın zikrinden, namaz kılmaktan, zekat vermekten alıkoyamaz. Onlar, kalplerle gözlerin döneceği / yer değiştireceği günden korkarlar."** (Nur suresi-Ayet- 37)

Görüldüğü gibi evde ve mescitte namaz kılmanın fazileti ve önemi Kur'an-ı Kerim ve Peygamber efendimiz (s.a.v.)'in anlatımı ve tavsiyelerinden anlaşılmaktadır. O halde bize düşen görev bu emir ve tavsiyelere uymaktır. Bütün bu gerçeklerin göz ardı edilmemesi gerektiğini düşünüyörüz. Bakınız Hz. Ali (a.s.) ne diyor:

"Ey insanlar! Bilmeden konuşmakta nasıl fayda yok ise; gerçeklerin önünde susmanın da hayırlı bir yanı yoktur." (Tuhafil Ukul-sa- 69)

KADINLARIN İBADETİ

Her Müslüman kadın, mensup olduğu İslam dinini, kural ve usullerini bilmek ve onlarla amel etmekle yükümlüdür. Doğru kaynaktan doğru bilgi edinemeyen her mümin kadın acz içinde kalır; maneviyatı ve moral değerleri eksik olur, dünya ve ahiret hayatıyla ilgili kendini doğru yönlendiremez. Yetiştireceği çocuklara da yeterli dinî ve manevî bilgi veremez. Maneviyattan yoksun yetişen kimseler, hem kendileri tatminsiz ve mutsuz olurlar, hem de başkalarına zarar verebilirler.

İnsanlık tarihinde Rabbimizin seçip yücelttiği, tüm kadınlara örnek olacak kadınlar vardır. Bunlardan bir tanesi Hz. Meryem, bir tanesi Hz. Fatıma, Müminlerin anası Hz. Hatice ve diğer bazı peygamberlerin eşleri ve kızlarıdır. Hz. Meryem ile ilgili Kur'an-ı Kerim Âli İmran suresi 42,43,44. ayetlerinde şöyle denmektedir: **"Hani bir de melekler: "Ey Meryem! demişlerdi, doğrusu Allah seni seçip yüceltti, süzüp tertemiz kıldı ve seni (çağındaki milletlerin) kadınlarından üstün tuttu. Ey Meryem! Saygı dolu bir gönülle huzurda durup Rabbine**

ibadete devam et; secdeye kapan ve rükû edenlerle beraber rükû'a var. İşte bu sana vahyettiğimiz gayb haberlerindedir.”

Kur-an'da Hz. Meryem'in ibâdetinden, hatta özel hayatının bazı bölümlerinden ve Allah'a olan teslimiyetinden söz edilirken, Hz. Meryem'in yapmış olduğu günlük ibadetinde rükû ve secdenin bulunduğu açıklanıyor.

Peygamber efendimiz (s.a.v.)'in döneminde, eşlerinin ve diğer Müslüman kadınların evde namaz kıldıklarını ve mescitte arka saflarda namaza durduklarını Kur'anın ilgili ayetlerinden anlamaktayız.

Peygamber efendimiz (s.a.v.) ile birlikte ilk namaz kılan kadın Müminlerin anası Hz. Hatice'dir. Daha sonra Kızı Hz. Fâtıma (*Radiyallahu anhuma*) ve diğer eşleridir. Kadınların akşam ve yatsı namazları dahil vakit namazlarını mescitte kıldıkları Kur'an-da Ahzab süresi ayet 59 da zikredilmiştir.

(*Kaynak: Faydıl Keşîni'nin Safî Tefsiri ve diğer tefsirler*)